

COT 161
ИСТИНСКИЯТ
ЛИДЕР В ОХРАНАТА
И СИГУРНОСТТА
Габрово, „Орловска“ 39
0884 116 417

НАПРЕД КЪМ ПО-ДОБРО

Венци Габрово
ул. Хр. Смирненски 58

0885 810 810
продажби и сервис

**Денят на булката -
Тодоровден, и обичаят
Краваи в Габровско** ▶▶ 3

Четвъртък, 21 март 2024 г., бр. 56 (7857), година XXXIII. Цена 70 ст.

1000 Вестни

Вестник за общините Габрово, Севлиево, Дряново и Грявна

Община Габрово сезира прокуратурата за неправомерни действия в Шенини

ДЕСИСЛАВА СУТЕВА

Община Габрово изпрати сигнал към Районна прокуратура – Габрово и Областна дирекция на МВР за неправомерни действия в частен имот в местност Шенини.

Става дума за разкопаване в широколистна гора, причинило увреждане на съществуващ водопровод, който захранва жилищни имоти в местността.

На 19.03.2024 г. след получен сигнал за тези действия, на тел. 112 и в Община Габрово, служители на Общината извършиха проверка на място, в присъствието на представители на различни институции, сред които и дружество ВиК – Габрово.

Установено е, че с разкопаването собственикът на имота е увредил водопровода, който преминава през него. В резултат е прекъснато водоснабдяването към повече от 10 имота в Шенини.

продължава на стр. 2

Ideal Standard

www.idealstandard.bg

„Чардафон“ събра 1600 лева за Илия Станков

ИВАН ГОСПОДИНОВ

1637 лева събра баскетболният „Чардафон“ чрез благотворителни срещи на отбори от школата, проведени във вторник вечерта в спортна зала „Орловец“ в Габрово. Парите са в помощ лечението на Илия Станков.

Благотворителната кампания стартира плевенският „Спартак“, където Станков игра няколко години, а след това води и представителния отбор. „Приятели, обръщаме се към вас със зов за помощ! За съжаление, през последните няколко месеца обичаният от всички нас Илия Станков се бори с коварна болест и има

нужда от нашата помощ - написаха в началото на месеца във Фейсбук представители на клуба. - Нашият капитан и треньор Илия Станков остави сърцето и душата си в зала „Балканстрой“, дойде време да му помогнем и ние!“ Призивът бе преди срещата от 24 кръг на Националната баскетболна лига срещу „Балкан“, спечелен от „Спартак“ с 90:81. По неофициална информация, събрани са около 3000 лева, така че габровският принос - при двустранни игри на подрастващи, е повече от достоен.

Роденият в Скравена Илия Станков е продукт на баскетболната школа на „Балкан“.

▶▶ стр. 2

Даниел Верстапен пристига в Габрово на 20 юни

ВИРТУОЗЪТ Е БРАТОВЧЕД НА МАКС ВЕРСТАПЕН – ТРИКРАТЕН СВЕТОВЕН ШАМПИОН ВЪВ ФОРМУЛА 1

На 20 юни в Дома на културата „Емануил Манолов“ в Габрово ще свири Даниел Верстапен – една от най-нестандартните фигури на европейската музикална сцена.

Фамилията явно е обречена на успех, тъй като наред с бързите пръсти по клавишите семейство Верстапен се гордее и с високите скорости. Даниел е братовчед на трикратния световен шампион във Формула 1 – Макс Верста-

пен. България е част от световното турне на Даниел Верстапен, в което са включени САЩ, Австралия, Нова Зеландия, Исландия. У нас виртуозът ще пристигне веднага след „Карнеги Хол“ в Ню Йорк.

В България ще направи само два концерта – в Пловдив на 18 юни и в Габрово на 20-ти.

Всеки от концертите на Даниел Верстапен е неповторим, тъй като във

всеки един той оригинално пресъздава част от националната музика на съответната страна. Тази своя концепция белгийският пианист обединява в проекта „Мост между култури“, като в България поканата за участие в него имат Нина Николина, Любо Киров, Калин Вельов, кавалджията Дамян Йорданов и хор „Магическите гласове на България“.

Концертите на Даниел Верстапен в България са

под патронажа на посланика на Кралство Белгия в България по случай Белгийското председателство на Европейската комисия. Билетите са в продажба в цялата мрежа на Ивентим. Част от приходите Даниел Верстапен ще дари на екоорганизации.

Припомняме, че в чест на националния празник на България Даниел Верстапен и българският хор „Булгапея“ изнесоха концерт в готическата зала на

кметството в Брюксел.

33-годишният Даниел Верстапен направи фурор в европейските медии с така нареченото ледено видео с огнено пиано. Верстапен пали своето пиано наред с леден пейзаж в Швеция, огряван от северното сияние. Клипът насочва вниманието към една от каузите на Верстапен – борбата с глобалното затопляне, като пианото е олицетворение на планетата Земя.

Потемписите на
Георги Трендафилов

По следите на индианските цивилизации - Мексико и Гватемала В Тикал - великия град на майте

продължава от брой 52

Върнах се в подножието на Храм IV (Templo IV). Той е най-високият от всички в Тикал – повече от 65 м. До нивото, където е позволено да се стигне, води живописна дървена стълба с много стъпала и чупки. Изкачването по нея е малко предизвикателство, но пък е приятно. А усилието определено си струва. Когато се окажеш високо над короните на дърветата в тази гъста дъждовна гора, изпитваш истинско възхищение от видяното – огромно зелено море под краката ти, сред което стърчат три самотни острова – върховете на Храм III, който е най-близо, и на Храм II, и Храм I, които са по-далеч.

продължава на стр. 8

Поглед към джунглата от
Templo IV. Надгняя (вдясно)
се изгизга Templo III

Templo IV

Прерязаха лентата на обновеното севлиево РУ

Обновената сграда на Районно управление – Севлиево и жилищен блок №4 в ж.к. „Митко Палаузов“ бяха официално открити вчера. Лентата прерязаха кметът д-р Иван Иванов и директорът на ОДМВР старши комисар Илиян Иванов.

Сред гостите на церемонията бяха зам.-кметът на Община Севлиево Невена Тодорова, зам.-директорът на ОДМВР Цветан Петков, началникът на Районно управление – Севлиево - главен инспектор Красимир Колев, главен инспектор Цветомир Цонков, представители на Областен информационен център-Габрово, екипът за управление на проекта и фирмите-изпълнители.

Здраве и благоденствие пожела отец Спас, който отслужи водосвет и

освети сградата.

„Радвам се, че този проект, колкото и трудно да беше, се осъществи.

Това са последните проекти, които бяха одобрени и изпълнени по вече приключилия програмни пери-

од на ОП „Региони в растеж“, каза в обръщението си кметът д-р Иванов. Той благодари на екипа си за

бързото приключване на дейностите, защото времето за изпълнението им е било много кратко и припомни, че по същата програма е обновена и сградата на Пожарната в града.

„Това е една от последните обществени сгради в Севлиево, в която въвеждаме мерки за енергийна ефективност. Използвахме възможността в този програмни период и санирахме всички детски градини, училища, сградата на Общината, а сега и на Полицията“, поясни кметът и обяви, че има проекти за въвеждане на енергийна ефективност в сградите на СЗ „Дан Колов“, НЧ „Развитие-1870“ и ДК „Мара Белчева“.

Старши комисар Илиян Иванов изказа благодарност към ръководство-

то на Община Севлиево за партньорството и добрата работа по проекта. „Смятам че ще се подобрят критериите на служителите, за да можем да отговорим на очакванията на обществото за ефективно противодействие на престъпността, за опазване на обществен ред и етично отношение към всеки един гражданин“, допълни още ст. комисар Иванов.

По-рано в зала 200 на Община Севлиево се проведе заключителната пресконференция, на която ръководителят на проекта Стефан Тотевски отчете успешно завършените дейности.

В изцяло обновените сгради е подменена външната дограма, поставена е топлоизолация на стените, топло и хидроизолация на

покривите, мълниезащита, водоотвеждане, осигурена е достъпна среда за хора с увреждания.

С реализацията на проекта е подобрена жизнената среда на 93 домакинства на многофамилната жилищна сграда. Значително са променени условията на работна среда в административната сграда на Полицията, които ще улеснят работата на служителите и достъпа на гражданите до нея.

Проектът е финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие на обща стойност 1 493 189.11 лв., от които 1 269 210.75 лв. е европейско и 223 978.36 лв. национално съфинансиране.

Девет общини ще се включат

в 9-ото издание на Европейските дни на художествените занаяти, което ще се проведе на територията на 8 от общините от РСО „Централна Стара планина“ от 2 до 7 април тази година. Работилници, демонстрации, обучения, ателиета, тематични изложби и базари са включени в програмата. Антоново, Габрово, Дряново, Елена, Севлиево, Тетевен, Троян и Трявна са в процес на подготовка за разнообразните инициативи. Теса внимателно подбрани, така че да се включат възможно най-широк кръг от участници с творчески дух.

Водата пее и танцува в ПСОВ

На 19 март в Пречиствателната станция за отпадъчни води – Габрово (ПСОВ) се проведе инициативата „Водата пее и танцува в ПСОВ – Габрово“ с ученици от ПТГ „Д-р Никола Василиади“, гр. Габрово и съдействието на „Вик“ ООД, гр. Габрово. Поводът за нейното реализиране е 22 март – Световния ден на водата, който има за цел да повиши осведомеността и да насочи вниманието на обществеността към предприемане на действия за справяне с кризата с водата и начините на пречистване.

Създадена през 1985 г. и основно реконструирана

и модернизирана през 2015 г. ПСОВ – Габрово е с капацитет за натоварване от около 100 000 еквивалент жители и пречистване на средно-дневно количество отпадъчна вода при сухо време от около 20 000 м³.

Служителите на станцията инж. Десислава Овчарова и инж. Любима Колева представиха пред учениците работата на ПСОВ, като в залата за управление чрез системата SCADA, показаха визуално модулите на електронното управление на съоръженията за пречистване на отпадъчни води. В представянето се включи и инж. Иван Вълков – дъл-

гогодишен ръководител на станцията, който показа на място всички съоръжения в станцията.

Учениците проявиха огромен интерес към инсталацията за оползотворяване на утайката и превръщането ѝ в енергия. Разгледаха съоръженията в ПСОВ, които включват механично, физикохимично и биологично пречистване.

Служителите споделиха, че изхвърлянето от гражданите на мокри кърпички и мазнини в канализацията предизвиква чести проблеми в работата на съоръженията за пречистване на водите и призоваха децата да бъ-

дат техни промоутъри сред съучениците си в кампанията по разясняване защо не трябва да се изхвърлят тези отпадъци в канализационната мрежа на град Габрово.

Експерти на РИОСВ – Велико Търново призоваха за отговорно отношение към водата като най-ценния природен ресурс, осигуряващ здравословен начин на живот.

Музикална програма с песни и танци на учениците от клуб „Майстори“ в ПТГ „Д-р Никола Василиади“ допълни инициативата с празнично настроение и го превърна в истински празник на водата.

Община Габрово сезира прокуратурата за неправомерни действия в Шенини

Продължава от стр. 1
Още същия ден, след срещата между ръководствата на Общината и Вик, бе решено да се изгради временно водоснабдяване към откъснатите от снабдяване с вода частни имоти, работата по което започна своевременно.

Частната гора, през която преминава водопроводът, е собственост на Фондация „Елпида“. С годините в нея се е обособил път, осигуряващ достъп до район в Шенини, в който има десетина застроени земеделни имота.

Имотът на Фондацията „Елпида“ е бил държавен до 2007 г., след което е

реституиран, а след това купен от настоящия собственик.

Нарушеният водопровод и електроснабдяването през имота са изградени преди реституирането му. Водопроводът се стопанисва от Вик-оператора на територията на общината. С извършеното разкопаване собственикът на имота е увредил съоръжение, което е чуждо имущество и е предизвикал прекъсване на снабдяването с вода.

В сигнала до Районната прокуратура Община Габрово е поискала проверка по случая и действията по превенция от бъдещи нарушения.

„Чардафон“ събра 1600 лева за Илия Станков

Продължава от стр. 1

Играл е за родния си клуб, „Спартак“ и „Левски“. Бивш национален състезател.

В зала „Орловец“ във вторник 15-минутните мачове между момчетата и момичетата от всички възрастови групи, както и на мъжкия отбор на клуба, състезаващ се в ББЛ „Б група Център“, наблюдаваха приятели, родители, баби и дядовци. Не откликнаха на призива да се помогне на Илия и не подминаваха кутията за дарения. Организатори бяха треньорите на клуба – Марин Костадинов, Витор Крушев, Димитър Тодоров.

„Той ми е като брат, много ми е тежко, че се случва това – сподели Мариян Костадинов, шампион

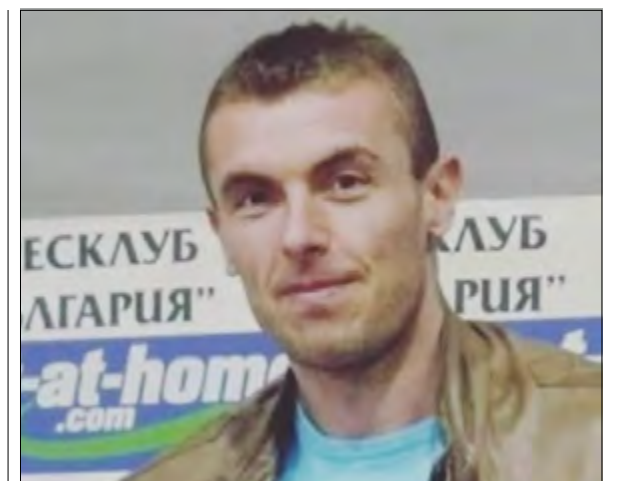
с ЦСКА отпреди години и също учил крачките в зала „Балкан“ в Ботевград. - С него четири-пет години играхме в „Спартак“. Беше много добър състезател, едната година стана и кошмайстор на Национал-

ната лига. Има и титли с „Балкан“ като юноша. Преди Нова година беше много зле, лекарите буквално го върнаха от она свят. Жена му ми каза, че са се свързали с фондацията на Стилян Петров, оттам

също помагат. Дай Боже, да се оправя!“
За последно част от професионалния баскетбол Станков бе през сезон 2013-2014, когато изигра 13 срещи за „Спартак“, регистрирайки 7.3 точки, 2.7

борби и 1.3 асистенции средно на мач. След това година бе старши треньор на мъжкия тим, където наследи Цветан Антов. Общо на плевенския баскетбол Станков отдаде 14 години, с мъжкия тим спечели и два бронзови медала - от турнира за Купата на България - през 2006 и 2009 година.

Кампанията в помощ на големия спортист бе подкрепена и от Националната аматьорска баскетболна лига, в която Илия също има участие - през сезон 2019-2020 за родния „Скравена“. „Освен неоспоримите си баскетболни умения, при всяка своя изjava на терена той демонстрираше и спортменския си дух“ - отбелязват от НАБЛ.

Сметката, чрез която всеки желаещ би могъл да помогне:

IBAN: **BG71 STSA 9300 0030 6825 31**
BIC: **STSBG6SF**
ТИТУЛЯР: **ИЛИЯ ЦВЕТАНОВ СТАНКОВ**

ЛЕКАРИ

ПСИХИАТЪР И НЕВРОЛОГ Д-р Трифонов, Габрово, справки на тел. 0885/251-655.

Д-Р МАРИНА САНКЕВА, СПЕЦИАЛИСТ КОЖНИ И ВЕНЕРИЧЕСКИ БОЛЕСТИ, ЕСТЕТИЧНА ДЕРМАТОЛОГИЯ, гр. Габрово, ул. „Брянска“ 11, понеделник, вторник, сряда и петък от 10.00 до 17.00 часа. Записване на тел. 066/800-140

ЛЕЧЕНИЕ

КРИСТАЛОТЕРАПИЯ - справки на тел. 0876/490-090 [22, 4]

ПРЕВОЗИ

ПРЕВОЗ С БУС, самосвал - справки на тел. 0877/738-156

ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ със самосвал - справки на тел. 0895/051-355

ТРАНСПОРТ С КАМИОН до 3.5 тона, самосвал, докерски услуги - изнасяне, пренасяне, изхвърляне на мебели, пренасяне на

строителни и други тежки товари, извозване на ненужна покъщнина, строителни отпадъци до сметницето - справки на тел. 0898/780-448

ТРАНСПОРТ С бордови бус 4 м - справки на тел. 0888/146-407 [24, 21]

ТРАНСПОРТ С бус фургон 20 куб. м до 2,5 тона - падащ борд, количка - справки на тел. 0887/316-184 [11, 9]

БИЛЕТИ, ПЪТУВАНИЯ

АВТОБУСНИ, САМОЛЕТНИ БИЛЕТИ - справки на тел. 066/80-49-48, 0887/83-61-73.

РАБОТА ПРЕДЛАГА

КУЛИНАРЕН МАГАЗИН търси да назначи продавач-консултант. За информация - 0885/611-819 [22, 22]

„БОЖЕНЦИТЕ РЕЛАКС“ търси да назначи: 1. Главен готвач/ка, 2. Сервитьорка 3. Камериерка - справки на тел. 0899/86-44-33. [11, 8]

ЗАВЕДЕНИЕ ТЪРСИ готвач/ка - справки на тел. 0896/654-013 [11, 11]

СКЛАД II употреба търси общи работници (мъже до 50 г.) - тел. 0888/761-672 [11, 8]

МАШИНЕН ОПЕРАТОР и шлайфист търси тел. 0887/617-876. [11, 6]

ЗАВЕДЕНИЕ ТЪРСИ помощник/чка кухня. Справки на тел. 0899/96-21-64. [12, 5]

ЗАВЕДЕНИЕ ТЪРСИ бармани/ки. Справки на тел. 0899/96-21-64. [12, 5]

МЕХАНА ТЪРСИ готвач/ка за вечерна смяна - 0896/654-013 [11, 2]

СЛРД ЧАРДАФОН Габрово търси **СПЕЦИАЛИСТ ЛОВНО СТОПАНСТВО** - справки на тел. 0882 512 024. [3, 3]

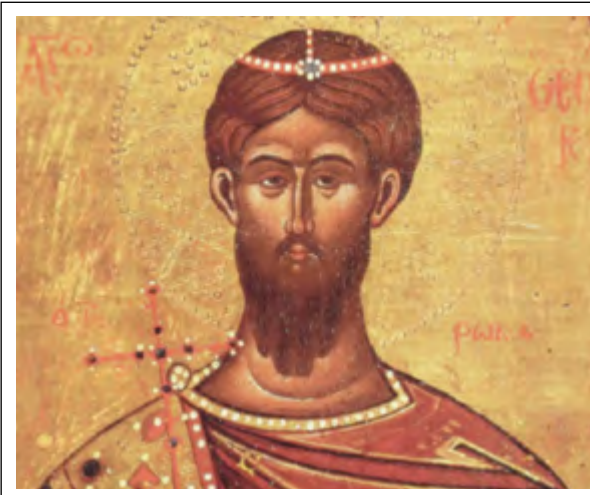
ОХРАНИТЕЛНА ФИРМА търси охранител за денна смяна Тел. 0898/705-110 [11, 1]

ПОДЕМ ГАБРОВО ЕООД търси ХИГИЕНИСТКА - тел. 0884/854-354 [5, 1]

ПОДЕМ ГАБРОВО ЕООД търси ОБЩ РАБОТНИК - тел. 0884/854-354 [5, 1]

РАБОТА ТЪРСИ

ОТЛИЧНО ГЛЕДАНЕ на болни - 0885/408-128 [10, 3]

В първата събота на Великия пост Светата Църква чества паметта на Свети великомъченик Теодор ТИРОН – един сред най-почитаните от българите светци воини. Денят се нарича Тодорова събота

Около петдесет години след смъртта на Св. вмчк. Теодор, Юлиан Отстъпник царувал във Византия. Той мразел християните и се стараел да им прави всевъзможни пакости. Знаейки, че през първата седмица от светата Четиридесетница те пазят строг пост, той за да ги подиграе, заповядал на цариградския управител да поръси с кръв от идолски жертви всички неща

за ядене, продавани на пазара. Заповедта му била изпълнена.

Но Св. мъченик Теодор се явил на архиепископа във видение и му казал: „Забрани на християните да купуват каквото и да е от пазара, понеже нещата за ядене са поръсени с кръв от идолски жертви! Поръчай на тия, които нямат храна у дома си да си правят коливо – да си варят пшеница с мед“.

Учуденият архиепископ го запитал, кой е той, който се грижи за християните. – „Аз съм мъченикът Христов Теодор Тирон - отговорил светецът – и съм пратен от Бога в помощ на християните“. След тия думи мъченикът станал невидим.

Архиепископът изпълнил заповяданото и цяла седмица християните се хранели с ко-

ливо. Юлиан видял, че мярката не сполучила и заповядал отново да продават храните както преди.

Църквата, за благодарност към Свети Теодор, запазила досега обичая - в събота на първата седмица от Великия пост чрез коливо да почита паметта на светия великомъченик.

Заедно с преминаването към пост и въздържание се прекрачва и границата между сезоните, природата се настройва за смяна, за обръщане към ново начало. Затова народът вярва, че на този ден св. Теодор (или св. Тодор) облича девет кожуха, яхва коня си и отива при Бога да го моли да изпрати ято. Като го стига, забожда копиято си в земята, връзва на него коня и влиза при Господа.

Денят на булката - Тодоровден, и обичаят Краваи в Габровско според записките на Илия Габровски

СТЕФКА ВУЦОВА – ГЛ. ЕКСПЕРТ ОТДЕЛА „ДЪРЖАВЕН АРХИВ“ – ГАБРОВО

През 2024 г. отбелязваме 120 години от рождението на Илия Габровски. Огромна част от документалното му наследство се съхранява в Държавен архив – Габрово. По този повод Архивът прави поредица от публикации по материали от неговия фонд.

От творческата си дейност Илия Габровски оставя ценни проучвания за културното и историческото минало на Габрово, габровския край, свързани с него личности и др. Записките на

Илия Габровски са допълнени и от обредността, съпътстваща Сурваки, Бабинден, Гергьовден, Тодоровден и др. Те са ценен извор материал и разкриват елементи от материалната култура на габровци, като бит, храна, облекло и др., социална култура, фолклор и т.н.

През настоящата година, на 23 март, празнуваме Тодоровден – църковен празник, отбелязван в съботния ден от първата седмица на Великия пост. Наричан е още Тодорица, Тудорица или Конски Великден. Отбелязва се с почитане на коня, като се организират традиционни надбягвания с коне, т. нар. „кушии“.

Погаръци за Тодоровден на Ружка и Христофор Рибареви, 1936 г.

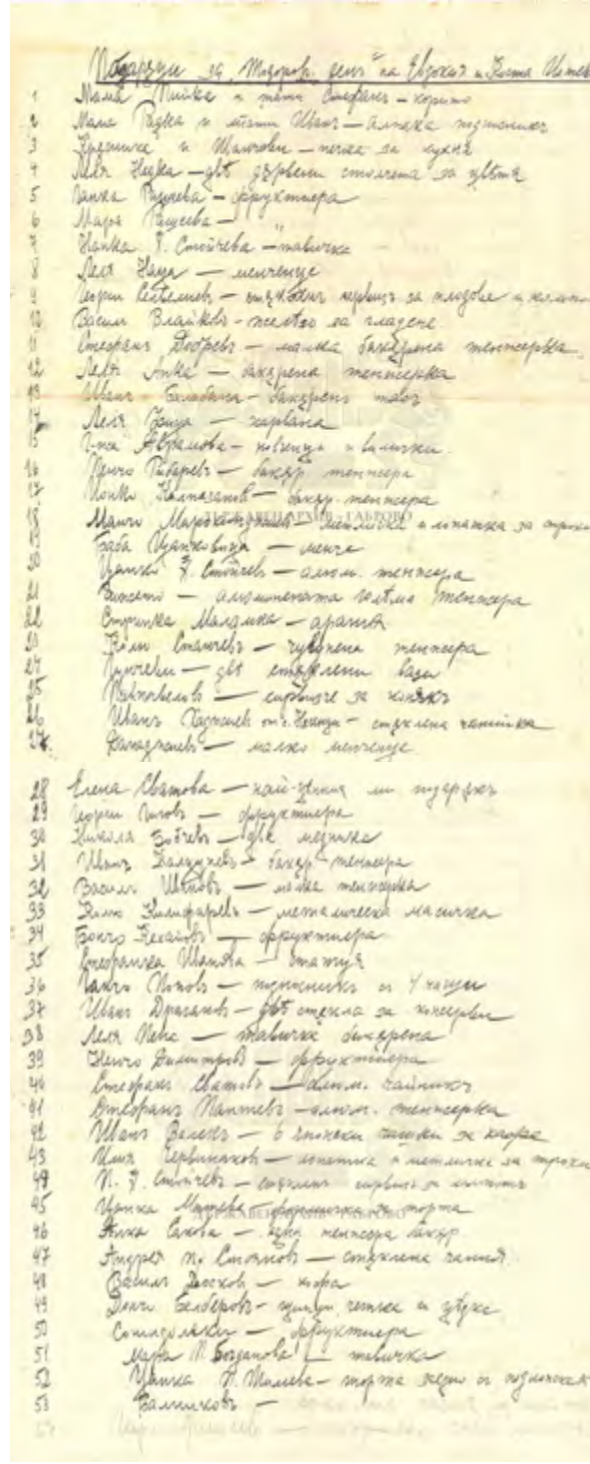
подаръци – краваите изядохме, но най-се радвах на дилава, който свяко Николфор ми подари и когато постъквах огъня с него все си го спомнях и поменувах.”

Рано сутринта всеки роднина или познат праща на булката кравай, напичен със здравец, с някакъв подарък. В старо време бакърен съд, като *най-траени*, подписан и датиран, после чугунени, стъклени, електрически... Той е непременно пълен с жито или боб, ориз или захар, за да им върви все „на пълно“. Подносът се изпраща по момче, та да им е момчешка първата рожба. Булката ошетала и пременена го приема при думите на момчето: „От нас малко, от Бога много!“ Тя го дарява със сушени сливи или ябълки, с шекер и му заръчва „Да не ни забравите за трапезата, че и

те. Булката му поднася варено жито или царевича (символ на изобилие и плодородие). След веселата трапеза се пеят песни, изказват се благодарности, играят се хора за здравето и благополучието на младото семейство, което се чувства все по – мило и желано, което безспорно учеличава своето единение и обич. Пее се следната песен:

„Тодоре, Тодоре, булки се продават по три за грош, хем хубави, хем гизгаби...“

Тодоровден е познат и като „Конски великден“, защото се смята като ден на коня. Тогава те не се впрягат, украсяват се със здравец и венци, изплитат гривата и опашката им с цветни панделки, а гърдите им окачват с гердан шарени мъниста. Паметни ще останат от

Списък на подаръците за Тодоровден на семейство Евдокия и Константин Йотеви, 1925 г.

На Тодоровден в Габровския край е характерно да се ходи на гости на млада булка. Обичаят е известен още като „краваи“ или „малка сватба“. Спазва се от всяка двойка, венчана в периода от една година до Тодоровден. Младото семейство посреща в дома си близки, съседи и познати, които носят обикновени или симидени краваи и подаръци на младата булка, сред които мебели, домакински съдове, сервизи и всичко, което е необходимо за ежедневието на семейството, според записки на Илия Габровски по повод отбелязването на Тодоровден в Габровско.

Най-подробни са сведенията, които той дава за т.нар. „Тодоришка седмица“. За нея той разказва, че „Цялата седмица се нарича Тодоришката. Дните през нея носят различни названия. Понеделник – „песи понеделник“ и се пази да не беснеят кучетата през годината или зоват „чист понеделник“, защото *изчистват с пепел* всички съдове от блажно, изчистват и измитат къщата, след обед излизат на местността Петкова нива, за да ядат киселото зеле всред смях песни и игри... Вторник – „черен вторник“ и се смята, че ще събере на всички вторникци. Във вторник нова работа не се почва, на път не се тръгва и родените в него се вярва, че ще бъдат най-злочести. Празнува се за болести и суша. Сряда – „лудата сряда“ и се пази „да не полудеят хората“. Четвъртък – „въртоглав четвъртък“, пази се да не се хване по хората и овцете болестта „върто-

лавия“. Петък – „краваен петък“, защото се месят краваи за младите булки. Първите стъпки на младоженците са трудни и решаващи за съдбата

при даряването и от нейна страна, с пари. В Габровско, освен тая традиция, се изпълнява и един колкото необходим, толкова и полезен обичай на

Погаръци за Тодоровден на Ружка и Христофор Рибареви, 1936 г.

Тодоровден да се даряват жените, булки, омъжени през годината с кравай (символ на безкрайната обич и плодородие), но и с *покъщнина*. Ето защо, *тоя ден се нарича „ден на краваите“*. Този празник бил не по-малко тачен и обичан, особено за младата невеста, защото *тя се радвала като дете, че ще събере не само кравай, но и покъщнина (вадънлък) и от броя му съди колко е обичана и желана*. Моят майка ми разправяше, че е събрала „цял кош краваи и

Господ ще ви забрави!...“

На другия ден в неделя се прави трапезата (втората сватба) с постно ядене: *сърми (фтичета), маслини с ориз, риба, хайвер и др. Разлеждат се подаръците и краваите, подредени в гостната*. Кумът, вторият баща на младоженците, открива трапезата със своя кравай, като прелива през него със вино и благославя: „Колкото краваи на Тодорица, толкова деца в паница!“ Разчупва кравая и първо раздава от него на младоженци-

миналото конските тържества и манифестации начело с поп Илия, яхнал на бял кон води тържеството. Тогава се правеха и конските кушии (надбягвания).“

Във фондовете на Държавен архив- Габрово се съхраняват и списък на подаръците за Тодоровден на сем. Евдокия и Константин Йотеви и снимки на подаръци на Ружка и Христофор Рибареви по случай сватбата им и Тодоровден, които ни пренасят в обичая „краваи“ в Габрово през

Д-р Маджаров: Българските лекари не са момчета за всичко

здраве.нет - българският медицински портал

„И към настоящия момент всеки гражданин, който желае, може с електронен подпис да достъпи системата и да си качи на телефона приложението eЗдраве. Новото е, че се предлага това да става с електронен подпис на друг човек, като ни обясняват, че щяло да бъде или служител на РЗИ, или служител на НЗОК.“ Това каза пред Euronews Primetime председателят на Българския лекарски съюз д-р Иван Маджаров.

Той припомни, че тре-

ти вариант предлагаше това да бъдат личните лекари, срещу който се обявиха от Българския лекарски съюз.

„Предлагаше се електронният подпис на личния лекар да бъде входната врата към системата и да генерира QR код. След като се сканира QR кодът, на този телефон вече е качено досието. Проблемът е, че личният лекар има и електронен подпис, и данните на пациентите. Дори само възможността за достъп до досието, без да е гарантирано, че действително пациентът е там и желае това да се случи, може

да накара хората да се съмняват, че данните им изтичат“, каза д-р Маджаров.

По думите на председателя на БЛС там, където има достъп до всички данни на хората, е недопустимо да има възможност през един електронен подпис, на когото и да е той, да бъде достъпвано цялото досие на пациента.

„Дори и експертите да смятат, че няма проблем, това е административна услуга и не би трябвало да бъде добавяна към медицинската дейност на лекарите. Българските лекари не са момчета

и момичета за всичко. Така, както е тръгнало, може да решат и други задачи, извън медицинските да им възложат. Би трябвало да се осигури възможност за безплатно подписване през електронна платформа, вместо да се дава достъп на трето лице“, категоричен беше той.

Д-р Маджаров добави, че няма как в близко бъдеще 90% от здравноосигурените да инсталират мобилното приложение на телефона си, а след като го нямат, няма как да бъдат информирани.

„Ние смятаме, че е

редно максимално бързо да се сложи ред в системата, да се контролира, за да не ни обвиняват неуживо в злоупотреби. Тези, които злоупотребяват, да бъдат хванати. Очаквах, че с анекса към НРД тази възможност ще бъде предоставена, а се оказа, че ни се обяснява, че всичко е наред и е сигурно. Това не е вярно. Опасност има. Дигиталният свят е много опасен, ако не спазваме правила за дигитална сигурност. Сега сигурността се сваля, защото се добавя посредник“, добави председателят на Българския лекарски съюз.

НЗОК навърши 25 години

На 15 март Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) навърши 25 години. В началото Здравната каса беше замислена и реализирана като обществено здравен фонд. Сега работещите в нея са държавни служители, а управителят ѝ, който преди години се избираше с конкурс, сега се назначава от парламента.

НЗОК е създадена от д-р Илко Семерджиев и екипа му. През годините директори и управители на Здравната каса са били още д-р Бойко Пенков, доц. Никола Василев, проф. Генчо Начев, Надежда Генева, д-р Димитър Петров, д-р Иван Букарев, д-р Румяна Тодорова, инж. Александър Огнянов, Жени Начева, д-р Нели Нешева, доц. Мариана Василева, д-р Пламен Цеклов, д-р Глинка Комитов, проф. Камен Плочев, д-р Дечо Дечев, проф. Петко Салчев. Настоящият управител на фонда е Станимир Михайлов.

Днес с Касата работят над 3000 общопрактикуващи лекари, над 10 000 спе-

циалисти в извънболничната медицинска помощ, както и над 6000 лекари по дентална медицина. Доначината каса беше замислена и реализирана като обществено здравен фонд. Сега работещите в нея са държавни служители, а управителят ѝ, който преди години се избираше с конкурс, сега се назначава от парламента.

От създаването на Касата до днес бюджетът ѝ нараства всяка година, като една от главните причини за това е увеличаването на дейностите, заплащани от фонда. Първият бюджет на НЗОК, включващ здравноосигурителни плащания, е малко над 257 млн. лв. Бюджетът на НЗОК за 2024 г. е 8 168 353 100 лв.

Първият самостоятелен лекарствен списък включва 304 международни непатентни наименования (INN). Днес НЗОК заплаща над 600 международни непатентни наименования (INN) с близо 2000 лекар-

ствени позиции.

За рожден ден на институцията е избрана датата 15 март, обявена през 1985 г. от Общото събрание на Организацията на обединените нации за Световен ден за защита на потребителите.

За първи път празникът е отбелязан на 15 март 1983 г., в чест на годишния от реч на американския президент Джон Ф. Кенеди, който на 15 март 1963 г. обявява пред Сената идеята за Закон за защита на потребителите. Кенеди посочва четирите основни права на потребителя: правото на безопасност; правото на информация; правото на избор; правото да бъде чуто.

Впоследствие са добавени още четири: правото да бъдат задоволени основните потребности; правото на обезщетение; правото на образование; правото на здравословна околна среда. Именно тези осем права са залегнали в Правилата за защита на потребителите, приети от ООН.

здраве.нет

21 минути средно са нужни на българите, за да заспят

Над 60% ползват телефона си преди сън, а всеки четвърти чете книга

Средно 21 минути са необходими на българите, за да заспят вечер, като над 60% гледат в телефона си преди сън. Над 70% имат проблеми със съня и се събуждат поне веднъж на нощ. Хората смятат, че са им нужни средно около 8 часа и 20 минути сън, за да се чувстват истински отпочинали сутрин, а спят средно с около 2 часа по-малко.

Като цяло мъжете спят по-добре от жените и са по-ефективни и емоционално балансирани през деня, сочат данните от годишното проучване на съня във всекидневие на българите на агенцията Прагматика и isleer, публикувани на kaksipim.bg по случай Световния ден на съня, който тази година се отбелязва на 15 март.

Според резултатите от проучването има силна взаимовръзка между качеството на съня и здравословното, психичното и емоционалното ни състояние, матрака и възглавницата, на които спим, храната, взаимоотношенията ни с хората около нас и

настроението ни.

Хората с проблемни сънища са характеризирани с по-лошо общо здраве и страдат от стрес, хронични болки и схващания, гръбначни заболявания и дискова херния, както и редица други неразположения по време и след сън – главоболие, запушен нос, изтръпване на ръцете, затруднено дишане, кашлица и хъркане. Жените са по-предрасположени към болки в гърба и врата, схващания на крайниците и чести главоболия. За мъжете по-характерни са среднощните посещения в тоалетната, кашлицата и хъркането по време на сън.

Приблизително всеки втори се събужда уморен прекалено рано сутрин и има нужда от още сън през деня. 47% от анкетираните се въртят в леглото, 17% сънуват кошмари, а 13% пият лекарства, за да заспят.

Всеки втори проветрява преди лягане, 46% казват „Лека нощ“. 59% спят в едно легло с партньора си, а 11% – в различни стаи.

Резултатите от проучването показват ясна връзка между различните етапи на жизнения цикъл и качеството на съня. 76% от младите хора (25-29 г.) заявяват, че имат проблеми със съня. Процентът спада до 68% в началото на 30-те и достига най-високата си стойност към средата и края им (82%). Пикът е последван от спад при кариерно ориентирани хора и хората с по-раснали деца през 40-те и 50-те им години (съответно 70% и 72%).

„Навиците и действията ни през деня рефлектират пряко в качеството на съня ни. Порочни практики като използване на мобилни устройства или четене на книга в леглото преди заспиване, влошават качеството, а понякога и количеството на съня. Връзката тук е двупосочна, тъй като недостатъчният или непълноценен сън води до проблеми в настроението и емоциите през деня, затруднява изпълнението на ангажиментите ни и завърта порочен кръг „стрес – нарушен сън

– стрес“. Това ясно личи и от данните от разделението на анкетираните по възраст, като хората в активна възраст докладват за най-висока честота на смущения в съня“, смята д-р Тодор Георгиев, асистент в катедрата по Патология на физиология на МУ Пловдив и част от екипа на лабораторията за изследване на съня в Пловдив.

„Според резултатите от проучването има силна взаимовръзка между качеството на съня и здравословното, психичното и емоционалното ни състояние, матрака и възглавницата, на които спим, храната, взаимоотношенията ни с хората около нас и настроението ни. Тази наглед малка крачка – осъзнатата грижа за съня – неговата продължителност, редовност и грижа за средата, в която сме, имат голям ефект върху менталното и физическото здраве, които не сме свикнали да свързваме помежду им, но реално променят играта на живота ни“, коментира Детелина Стаменова, психотерапевт.

Д-р Татяна Генева: Един спокоен работен ден в спешното звено може да се превърне в истински екшън за секунди

Невена Попова
здраве.нет

Лекарят не е просто специалист, който работи блестящо или е направил грешка. Не е и само онази, на чиито решения разчита пациентът. Дори не е единствено експерт, от когото зависи здравето, а понякога – и животът ни.

Той е всичко това, но и много повече – защото зад всяко име с „д-р“ отпред стои един човек. Кой е човекът зад името, какви са неговите житейски избори, как работи и как почива – отговорите на тези въпроси търсим в рубриката „Кой сте Вие, докторе?“

Д-р Татяна Генева е родена в Ботевград. Завършва медицина през 2016 г. Медицинския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. По време на следването си работи като санитар и медицинска сестра в различни болници. Част от екипа на Спешно приемно отделение на УМБАЛ „Александровска“ от 2018 г. От 2019 г. е специализант по спешна медицина в същото отделение.

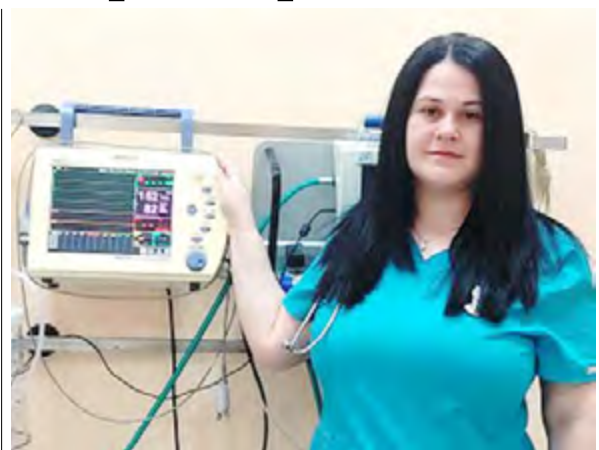
Д-р Генева, как премина последното Ви дежурство в Спешното приемно отделение на Александровска болница?

Едно от най-важните неща, свързани с работата в спешно звено

е това, че никога не може да се предвиди как ще протече дежурството. Един спокоен работен ден може да се превърне в напрегнат, в истински „екшън“ за секунди. Последното ми дежурство беше сравнително спокойно, в добра колаборация с колежните консултанти от клиниките. Същевременно имах пациент на 35 години с миокарден инфаркт, когато приехме за интервенционна операция, както и възрастен пациент, когото насочихме към Отделение по кардиохирургия, защото установихме, че има сърдечна претампонада – състояние, което може да се развие бързо и да застраши живота.

Как избрахте спешната медицина за специалност, на която да се посветите? Изиграха ли роля за този Ваш избор семейната среда, училището?

Моята майка е фелдшер във филиал на Спешна медицинска помощ. Когато бях малка, беше обичайно въкъди да идват познати за поставяне на инжекции или системи. Като се разхождахме с нея из града, често я спираха хора, за да ѝ задават медицински въпроси. Предполагам, че това ми е повлияло да избира да уча медицина, като почти не съм обмисляла други

варианти. Спешната медицина избрах малко по-късно в професионалния си път, след като вече се бях срещала с други специалности. Смятам, че в България тя е една доста подценявана специалност, често възприемана от колеги и пациенти просто като мост за по-лесен достъп до други специалности. В действителност, навременното разпознаване и лечение на спешни състояния е от изключително важно значение за по-нататъшното лечение. Работата е изключително разнообразна и динамична, в хода ѝ често се срещат пациенти с по-редки заболявания и състояния. Всеки ден е предизвикателство, което те учи на нещо ново.

Спешното отделение винаги е кръстопът

на много човешки съдби, на предизвикателства, които не се срещат често в други отделения. Какво Ви носи най-голямо удовлетворение от работата в такава структура?

Работата в болница и екипната работа е изключително специфична. Нашето ежедневие и личен живот са преплетени в работната среда. Мой приятел, работещ в офис, много се изуми от факта, че аз познавам семействата и приятелите на моите колеги. Това е една много интересна работна динамика, която смятам, че не присъства на много работни места.

Най-ценното качество според мен е възможността за екипна работа – на смяна ние сме един екип и имаме обща цел – да помогнем на пациента. Егото трябва да бъде напълно загърбено в такива ситуации, така мисля.

В близък план кои са любимите Ви занимания

Спешното отделение винаги е кръстопът на много човешки съдби, на предизвикателства, които не се срещат често в други отделения. Какво Ви носи най-голямо удовлетворение от работата в такава структура?

Работата в болница и екипната работа е изключително специфична. Нашето ежедневие и личен живот са преплетени в работната среда. Мой приятел, работещ в офис, много се изуми от факта, че аз познавам семействата и приятелите на моите колеги. Това е една много интересна работна динамика, която смятам, че не присъства на много работни места.

Най-ценното качество според мен е възможността за екипна работа – на смяна ние сме един екип и имаме обща цел – да помогнем на пациента. Егото трябва да бъде напълно загърбено в такива ситуации, така мисля.

С по-краткосрочен престой в сравнение с този в различните отделения, но въпреки това, когато пациент каже, че се чувства по-добре, е изключително удовлетворяващо.

Разкажете накратко за някои случаи, които са оставили особен отпечатък върху Вас като лекар и човек?

Преди няколко години при мен дойде пациент с оплакване от главоболие и високо артериално налягане. Други оплаквания той нямаше. В действителност, кръвното му беше високо. При прегледа забелязах, че кожата и очите му са с жълтеникав цвят. Образните и лабораторните изследвания доказаха, че той има проблем с жлъчните пътища. След консултация приех пациента в хирургично отделение, където се оказа, че има проблем, установен и лекуван в ранна форма. Именно това в моите представи е смисълът от работата в Спешно отделение: откриване на истинския здравословен проблем, а не просто менажиране на последиствията от него.

Какви са амбициите Ви за професионална реализация в близко и по-далечно бъдеще?

В близко бъдеще се надявам да се явя и да взема успешно изпит за специалност. Програмата

е свързана с модули в други клиници и звена и е много интересно да се види и поведението при хоспитализирани пациенти, както и някои по-специфични техники, които се използват в болничната помощ. В по-далечно бъдеще обмислям зачисляване за друга специалност, с което да натрупам нови знания и умения, които да приложа в работата си в Спешно отделение.

Кои човешки и професионални качества цените най-много у колежите си от екипа, с който работите?

Работата в болница и екипната работа е изключително специфична. Нашето ежедневие и личен живот са преплетени в работната среда. Мой приятел, работещ в офис, много се изуми от факта, че аз познавам семействата и приятелите на моите колеги. Това е една много интересна работна динамика, която смятам, че не присъства на много работни места.

Най-ценното качество според мен е възможността за екипна работа – на смяна ние сме един екип и имаме обща цел – да помогнем на пациента. Егото трябва да бъде напълно загърбено в такива ситуации, така мисля.

В личен план кои са любимите Ви занимания

за свободното време?

В свободното си време обичам да се прекарвам пълноценно времето с моето семейство и приятелите ми. Това е нещото, което със сигурност ме заражда. Обичам също да ходя на театър, да готвя и да чета художествена литература.

Кои етични принципи в отношенията с колеги и пациенти се стремите да съблюдавате винаги и при всички случаи?

В последните години осъзнах колко е важно общуването с пациента. Всеки човек, прекарал прага на Спешно отделение, не се чувства добре и има нужда от помощ. Често е и изплашен. Обясненията за това какъв мисля, че е проблемът и какво престо да се направи като диагностични процедури винаги са били с положителен ефект върху пациентите.

По отношение с колежите оценявам екипната работа и колегиалността. Както казах по-горе, ние сме екип и се борим с обща цел.

Коя Ваша мечта бихте искали да видите реализирана скоро?

В близко бъдеще мечтая да завърша успешно на специализацията ми, да надграждам знанията си и да прилагам успешно наученото.

България се сбогува с патриарх Неофит, тленните му останки бяха положени в храм „Света Неделя“

България се сбогува с патриарх Неофит на 16 март, събота, а поклонението започна в петък. Негово Светейшество почина на 13 март, сряда, на 78-годишна възраст след продължително боледуване. Припомняме, че русенският митрополит Неофит беше избран на 24 февруари 2013 г. на Патриаршески изборителен църковен събор в София за български патриарх и софийски митрополит.

Как протече сбогуването с патриарха на 16 март.

С почести и ритуал, подобаващ на погребение за държавен глава, България изпрати в последния му земен път Негово Светейшество Неофит - патриарх на България и Софийски митрополит.

Той бе погребан в митрополитската катедрала "Св. Неделя", каквото е било неговото желание. Патриархът ще почива до екзарх Йосиф.

Тялото на Неофит бе пренесено върху теглен от бойна машина оръдеен лафет от патриаршеската катедрала "Св. Александър Невски".

Той е бил изработен специално за погребението на цар Борис Трети през 1943 г. Именно това е била и последната церемония в България, на която е правено подобно литийно шествие.

Шествието премина през ул. „Оборище“, ул. „Г. С. Раковски“, бул. „Цар Освободител“, бул. „Кн. Мария Луиза“. Начело на него бяха членовете на Светия Синод. Шествието бе водено от гвардейска рота и оркестър.

При полагането на тялото военен оркестър изпълни химна на България и марша в памет на героите "Покойници".

Последният е писан от композитора Иван Минков по "Ново гробище над Сливница" на Иван Вазов. Там са стиховете: "Покойници вий в други полк минахте" и "Българю, за тебе те умряха". Маршът се изпълнява при държавни ритуали и изреждането на имената на националните герои.

По-рано около ковчегата на патриарха бе разположен почетният гвардейски караул. Именно той по-късно пренесе тленните останки на Неофит от "Св. Александър Невски" до лафета. Военни придружители процесията. Таква церемония обикновено се правят, когато се погребва държавен глава.

Опелото на патриарха се състоя в "Св. Александър Невски". То бе возглавено от Негово Всес-

ветейшество Вселенския патриарх Вартоломей. Той произнесе и паметно слово за Неофит.

"Изпращаме човек Божий - патриарх Неофит, който с постоянство повети целия си живот на победителя на смъртта, на нашия Господ Исус Христос и на служение на неговата църква", каза в словото си Вартоломей.

Нито руският, нито украинският църковен представител взеха участие в службата. Те не са облечени и в богослужбени дрехи. Причината е, че Киевската църква не е призната от останалите православни освен от Вселенската патриаршия. А временно Вартоломей и Московската патриаршия не са в общение.

За погребението руската православна църква

изпрати у нас курсунският митрополит Нестор. От украинска страна дойде митрополит Елифант. Присъствието на последният обаче предизвика спорове за това дали е редно да бъде допускан, тъй като неговата църква има томос от Вселенския патриарх, но не е призната от останалите православни църкви, включително българската.

"Нас не ни притеснява това присъствие, защото всеки има право да дойде и да отдаде почит. Той ще присъства молитвено, в което няма нищо лошо. Няма да вземе участие в опелото, тъй като Българската православна църква все още не е признала автокефалията на Украинската православна църква", обясни по-рано днес и Западно- и Средноевро-

пейския митрополит Антоний.

Церемонията по погребението на патриарх Неофит в патриаршеската катедрала "Св. Александър Невски" започна в 9,30 ч.

Литургията бе предствявана от Варненския и Великопреславски митрополит Йоан, сега наместник-председател на Светия синод, заедно с архиереи от Българската православна църква.

"Днес е тъжен ден не само за България, но и за всички нас", заяви патриарх Вартоломей.

"Патриархът беше обичан събрат. Молим се на Бог за упокой на душата му, както и за избора за наместник, който ще бъде патриарх и духовен баща на българската нация", допълни той преди да влезе в храма по-рано през деня.

16 март беше вторият ден на национален траур в памет на патриар-

ха. Стоици дойдоха да се простят с него още в ранни зори. Сред първите поклонили се бяха цар Симеон Втори, президентът (2002 - 2012) Георги Първанов, кметът на София Васил Терзиев, президентът Румен Радев, вицепрезидентът Илияна Йотова, премиерът в оставка Николай Денков, вицепремиерът и външен министър Мария Габриел, министърът на отбраната Тодор Тагарев, депутати и др. На опелото бяха и актьорът Мариус Донкин, който изказа съболезнования и силно прегърна двамата племенници на патриарха, както и шефът на операта акад. Пламен Карталов.

"Още помня как той ме благослови в началото на първата ми кандидат-президентска кампания. Няма да забравя неговите думи, че вярата в доброто трябва да ни обединява и крепи като народ", каза президентът Радев. **» стр. 6**

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

14 - 21 март

21 ч Преп. Яков Изповедник (вечерта - Велико повечерие с канона на св. Андрей Критски, IV част)

22 п Св. свщмч Василий, презвитер Анкирски (Прежд. лит.) (вечерта - Малко повечерие с Богородичен акатист, I статия) (Тип. с. 428)

23 с * Тодорова събота. Св. свщмч Никон. Св. прпмч Лука Одрински (Злат. лит.) (Тип. с. 428)

24 н † 1 Неделя на Великия пост - Православна. Преп. Захария. Св. Артемий, еп. Солунски. Гл. 1, утр. ев. 9, ап. Евр. 11:24-26, 32-40, 12:1-2) (стр. 325), лит. ев. Ин 1:43-51 (с. 180) (Вас. лит.) (Молебен на Неделя Православна) (Тип. с. 429 и 263, т.15) (вечерта - Велика вечерня)

25 п † Благовещение (Утреня и Злат. лит.) (Тип. с. 255), утр. ев. на празника, ап. Евр. 2:11-18 (с. 481), лит. ев. Лк 1:24-38 (вечерта - Отдание на празника) (Разрешава се риба) (вж Тип. с. 263, т. 15)

26 в Събор на св. архангел Гавриил. Св. мчк Георги Софийски, Стари

27 с Св. мчца Матрона Солунска (Прежд. лит.)

28 ч Преп. Иларион Нови, Изповедник. Преп. Стефан Изповедник. Свщмчци Георги, еп. Загорски и Петър, презв. Мъгленски. Св. мчк Енравота-Боян, княз Български

Патриаршеският изборителен събор ще се проведе на 30 юни, реши Светият синод

Патриаршески изборителен събор ще се проведе на 30 юни 2024 г. реши Св. Синод.

Преди това, на 2 юни, в епархиите ще се проведе избори за делегати на Патриаршеския изборителен събор.

На 20 юни ще се проведе "нарочно заседание на Св. Синод на основание чл. 45, ал. 1 от УБПЦ-БП, на което да бъдат избрани трима епархийски митрополити - кандидати за патриаршески престол, които отговарят на изискванията по чл. 40 от УБПЦ-БП".

Избраните трима митрополити ще бъдат предложени за гласуване на Патриаршеския изборита-

лен събор, който ще определи новия предстоятел на Българската православна църква.

На 18 март пловдивският митрополит Николай се обърна към клира и миряните: "Обявявам и декларирам, че не желая и няма да приема да бъда включван като кандидат за патриаршески престол в процедурите, които Светият Синод на Българската Православна Църква - Българска Патриаршия предстои да проведе в съответствие с нейния Устав. Съобщавам това първо на вас, като за това мое непоколебимо намерение ще информирам и моите събратя - членовете на Светия

Синод."

Митрополит Николай независимо от обявеното в митрополийския си сайт становище, +не е депозирал в синодната канцелария отвод от избора за патриарх. Според архиереи той дотогава може да реши да участва в избора.

ВРАЧАНСКИЯТ МИТРОПОЛИТ ГРИГОРИЙ Е ИЗБРАН ЗА НАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

На заседанието си във вторник сутринта синодните архиереи са избрали единодушно Врачански митрополит Григорий за наместник-председател на

Св. Синод. Той ще ръководи работата на синода, ще организира изборите за нов патриарх на БПЦ и ще управлява Софийска епархия през следващите четири месеца.

Митр. Григорий е от младото поколение архиереи. Той е духовен син на Неврокопски митрополит Натанаил.

Роден е през 1970 година в Ботевград. Средно образование получава в Природоматематическата гимназия в града. Завършва Богословския факултет на Атинския университет.

Приема монашески постриг през 1996 г. в Хаджидимовския манастир "Св. Георги" от присно-

паметния Неврокопски митрополит Натанаил. На следващия ден е ръкоположен за йеродякон, а през 1998 г. - за йеромонах. През 2007 г. по искане на патриарх Максим е назначен за протосингел на Софийска митрополия. През 2011 г. е преназначен за игумен на Троянския манастир, а през 2014 г. - за викарий на Софийския митрополит. От 12 март 2017 г. е Врачански митрополит. Той заедно с още осем митрополити има изискваните от устава качества да се кандидатира за патриарх.

9 от 13 митрополити могат да бъдат избрани за поста на патриарх. **продължава на стр. 6**

България се сбогува с патриарх Неофит, тленните му останки бяха положени в храм „Света Неделя“

продължава от стр. 5
"За съжаление, нашата среща беше една от последните. Не пропускаше празник да изпрати специално, лично послание до мен. Пазя тези документи и ще ги пазя цял живот. Най-топли, най-благите очи. Най-всеопрощаващата душа. Урокът, който оставя след себе си, е на толерантност и на обич помежду ни", сподели вицепрезидентът Илиана Йотова преди да се поклони пред патриарха.

"Ще го помним като безукорен, безупречен духовник, като радетел за българската православна църква, като човек, който призоваваше към обединение и единение. Той трябва да служи като пример на всички. Няма да забравя неговия патриотизъм и родолюбие, защото той обичаше народа, светата църква и трябва да е пример за всички нас", каза шефът на парламента Росен Желязков.

"За съжаление, не успяхме да го спасим. Из-

питваме дълбока скръб, защото ние искрено го обичахме. В най-тежките времена по време на пандемията църквата винаги е била до нас. Ние сме твърдо убедени, че без вяра не може само нашият професионализъм да даде резултат. Не съм виждал човек с по-благ поглед и толкова смирен, мъдър човек. Успяваше с три-четири думи да предаде мъдрост, която други не могат да предадат за час", разказа и началникът на Военномедицинска академия в София генерал-майор Венцислав Мутафчийски. Той бе в екипа, който се грижеше за патриарха, откакто той влезе в болница в края на 2023 г.

"Човек се готви, но никога не е подготвен. Огромна беше болката. Мисля, че в Българската православна църква има много достойни хора, но той е един наистина забележителен човек, който си отиде за съжаление. Това, което трябва да запомним от него, е това единение,

което правеше към нацията. Едно от най-важните неща за пътя му", допълни Мутафчийски.

Кметът на София Васил Терзиев дойде за опелото в "Св. Александър Невски". Той се преклони пред патриарха и в петък

Почит на патриарха отдаде и руската посланичка Елеонора Митрофанова.

На опелото присъства и ръководителят на дипломатическата мисия на Украйна в България Олесья Илашчук.

За погребението днес пристигнаха и представители на сръбската, македонската, албанската и други от посестримите на българската църкви. Представители прати и Йерусалимската църква.

От Румъния дойде митрополитът на Яш Теофан. Той е втори по старшинство след румънския патриарх Даниил, който от своя страна изпрати съболезнователна телеграма на Светия синод.

"Със съкрушени сърца, с голяма болка, скръб

и тъга, но и неизменно упование в нашия Господ Исус Христос изпращаме днес в последния му ден светейшия патриарх Неофит", обрна се към миряните и духовниците митрополит Йоан. Той подчерта, че приживе Неофит "беше верен на Бога, на своето християнско звание и мо Живееше според вярата си и беше образец за смирение, чистота, търпение и човекомъдрие. Живя и служи с истинска християнска любов и вяност към Спасителя, продължи митрополитът.

Той добре съзнаваше необходимостта от приемственост спрямо заветите на своите предшественици, следваше техния пример и се стремеше да им подражава във всичко, допълни митрополит Йоан.

Особено сме признателни на Вселенския патриарх Вартоломей, който с личното си присъствие засвидетелства още веднъж нашето единство с църквата майка, каза още митрополитът.

Патриаршеският избирателен събор ще се проведе на 30 юни, реши Светият синод

продължава от стр. 5
Според устава на БПЦ те трябва да са навършили 50 години и да са били митрополити поне 5 години.

На следните условия отговарят: американският Иосиф, великотърновският Григорий, плевенският Игнатий, ловчанският Гавриил, пловдивският Николай, варненският Йоан, русенският Наум, врачанският Григорий и видинският Даниил.

Неврокопският Серафим, старозагорският Киприан и западноевропейският Атноний нямат навършени 50 години. Доростолският Яков няма 5 години на поста, а сливенски митрополит още не е избран.

Според устава на Българската православна църква архиереите трябва да изберат в седемдневен срок от смъртта на патриарха наместник-председател на синода.

Наместник-председател със Светия синод

предприема необходимото във връзка с избирането на нов български патриарх, което трябва да стане най-късно до четири месеца от овдовяването на патриаршеския престол.

Избираемият за български патриарх и софийски митрополит трябва да притежава следните качества: да е на служение епархийски митрополит на Българската православна църква; да е не по-млад от 50 години; да е управлявал епархия като митрополит поне 5 години; да се отличава с правилни мисли върху православната вяра и с точно спазване на църковния ред.

През вековете сме имали 29 водачи на българската църква

Има условен именник, в който са включени 26 български патриарси.

За първи път безупречно и безусловно на всички изисквания отговаря Йоаким I, признат и ръкоположен през 1235 г. (преди него обаче този статут има

Василий I - 1186 г.).

След падането на България под турска власт българската църква е подчинена на Цариградската патриаршия. За владци на българските епархии се назначават гръцки свещеници и България попада под двойно робство - турско светско и гръцко духовно. През втората половина на XVIII в. започва борбата за църковна независимост която след дълги перипетии се увенчава с успех. През 1870 г. е издаден ферман на турския султан, с който се признава българската екзархия. Тя обхваща земите от устието на Дунав до Охридското езеро и Беломорието. След обявяването на независимостта на България през 1908 г. се поставя въпросът за възстановяването на българската патриаршия. Нещата обаче до голяма степен зависят от обявилия се за цар Фердинанд. Саксбургготът смята, че това не е от първостепенна важ-

ност.

Той не изповядва източноправославната религия и нейните църковни въпроси са му чужди. Но в същото време отчита влиянието на църквата върху поданиците му. Убеждава висшите духовници да проявят търпение. Намеква им, че се подготвя голяма война срещу Турция, която може да приключи с превземането на Цариград от българските войски. Тогава той ще стане седалище на българската патриаршия. Както е известно, това не става. След 1913 г. българската екзархия е изгонена от Цариград и се премества в София, където се създава Светият синод. И при Борис Трети не се възстановява българската патриаршия. Това става факт едва през 1956 г. За патриарх е избран митрополит Кирил. Кирил е бил четвъртият безрезервно признат български патриарх. Петият безспорно е Максим, Шестият патриарх Неофит

Любов без принуда

Вярата и доверието са работа на сърцето

На 13.03.2024 г. след продължително боледуване се представи в Господа Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, първосветителят на светата ни Православна църква.

Постепенно отишмяват журналистическите коментари за невиджания досега церемониал при изпращането му. Церемониал, в който бяха преплетени църковни последования със заемки от времето на Византия, традиции от Третото българско царство, държавния протокол за националния траур и погребенията с държавни почести (виж в. „24 часа“ от 18 март 2024 г.).

В изпращането на Негово Светейшество участваха Вселенският патриарх Вартоломей, митрополитите от Светия синод, пратеници на поместни църкви, президентът, премиерът, Н. В. Симеон II, политици от различни партии, чуждестранни делегации, представители на христолобовитото българско войнство и върховното му командване.

Вестниците отбелязаха удивителното съвместяване на църковен, светски и дипломатически протокол при погребението на Негово Светейшество патриарх Неофит. Впечатляваща, достойна тържественост...

Но имаше и друго.

Простихме се с него точно в седмицата на всеопроцението. Тънката човешка нишка на поклонението на секваше, бавна и тъжна. Хиляди хора...

Никой не бе ги принудил да изразят подкрепа на някаква кауза, да отстояват нечия страна в конфликт, да демонстрират нещо. Така става, когато не преодолимо искаш да откриеш пред света препълненото си сърце, независимо какво ще си помислят другите.

За пръв път от много десетилетия българите бяха обединени не от вражда, а от любов. Тази любов не може да се имитира - той няма да я види, тя никому не носи полза. Но точно тази безполезна любов е истинската. Чиста любов към чист човек. Към почувстван човек. Този, който те води към чистотата, без да парадирва.

Имаше фарисейски реверанси на политическата власт към духовната власт... Имаше държавни мъже, които плачеха. Властта проля сълза за Патриарха и тази сълза не беше театрална, защото той беше внасял мир в душата на властта. И сега Бог откъсваше тази душа от носителя на нейния мир. От този, който упраздняваше дадената му от Бога власт без самолюбие. Покоряващо покорно.

Четох, че дори за рождения си ден Негово Светейшество не приемал подаръци и призовавал тези, които искат да го поздравят, да направят дарения. Така е купен ултразвуковият апарат за акушеро-гинекологична болница „Шейново“.

Каква сияйна надежда излъчват думите от Обръщението на Патриарха в малкото православно календарче: „Нашият свят и съществуването ни са скъпоценни плодове от порива на дивната Божия любов“.

Не беше ли самият Патриарх скъпоценен плод на Божията любов към България - с боголюбивата си красота, с административната си мъдрост, с певческия си талант, с нищетата на бедността, от която бе тръгнал, с милостта си и моралния си ореол?

И още едно негово определение за друг Христов дар - свободата, тази любов без принуда: „Без свободата си човекът никога не би могъл да достигне до своето божествено предназначение: от Божия образ, по който е сътворен, да стигне до крайната цел на живота: богоуподобяването. И макар човекът често да е злоупотребявал и да продължава да злоупотребява със своята свобода, тя остава най-сигурният белег на неговото богоподобие“.

Наистина животът ни минава в злоупотреба със собствената ни свобода. Ние сме свободни да злоупотребяваме. Ние си позволяваме. Но сърцата ни се изопват като стражи, отдаващи почит, когато покрай тях премине сърце, което не е злоупотребявало със свободата си. Тогава те разбират какво са пропуснали и колко много се различават от него. И тази тъга по самите тях се превръща в обич към сърцето, което е могло по тих и велик начин да бъде свободно. Богоподобно свободно.

Отиде си от земята този, който молитвено се бе грижил за нас. Бяхме истински обичани от този отминаващ човек.

Кончината на Негово Светейшество патриарх Неофит разкри най-чистата мечта на българския народ - за съгласие. Показа тъгата му по съгласието.

Какво се случи?

Народът стана едно сърце. Това сърце разпозна Божия образ в Патриарха. Негово Светейшество патриарх Неофит, царство Му небесно, ни даде един миг вяра...

Даде ни надежда. Че щом сме способни да тъгуваме по добрия пастир, може би и ние сме добри.

Че имаме смелост да изпитаме безполезна любов.

А нима любовта към Бог е „полезна“?

Мария ДИМИЕВА

СТРОИТЕЛСТВО

КЪРТИ И пробива - 0897/832-633.

РЕМОНТ ИЛИ изграждане на нов покрив, направа на подпорни стени и дренажи и други - 0896/183-637.

УСЛУГИ С мини и комбинирани багер, вишка - 0897/42-93-74.

ФИРМА ИЗГРАЖДА, ремонтира или събаря - обезопасява всякакви покриви. Изгражда навеси, огради, подпорни стени, дренажи и други на най-ниски цени и с високо качество. Тел. 0895/752-838.

ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ със самосвал - 0895/051-355

ФИРМА СЪБАРЯ, почиства за сметка на материалите - справки на тел. 0896/183-637.

КЪРТЕНЕ И рязане - справки на тел. 0896/655-839.

ФИРМА ИЗГРАЖДА, ремонтира покриви, обшивки, улуци, комини, саниране и др. СМР. Работим по селата - справки на тел. 0888/020-187 [22, 19]

БЕТОНИ, ПОКРИВИ, изолации, вътрешни ремонти, мазилки, картони, септични ями, дренажи - справки на тел. 0897/390-194 [22, 19]

ВЪТРЕШНИ РЕМОНТИ, мазилки, покривни ремонти и улуци, капаци и др. - справки на тел. 0897/878-809 [22, 19]

ХИДРОИЗОЛАЦИЯ НА покриви, гаражи, плочи, саниране - вътрешно и външно - справки на тел. 0882/471-678 [22, 19]

ГРУБ СТРОЕЖ, огради, подпорни стени. Ремонти - 0893/756-323. [33, 8]

БРИГАДА ИЗВЪРШВА ремонт на покриви, изолации, дренаж, подпорни стени, шпакловки, мазилки, бои и др. услуги. Тел. 0899/638-875. [15, 5]

ОГРАДИ, БЕТОНИ, топлоизолация, ламарина на козирки - 0897/390-194. [5, 2]

МАЗИЛКИ, ТЕРАКОТ, фасади; изхвърляне на строителни материали с наш превоз - 0877/706-435 [5, 1]

ВЪТРЕШЕН РЕМОНТ БЕЗПРАХОВО ЦИКЛЕНЕ - 0887/040-471.

ВИК УСЛУГИ, гипсокартон, лепене на плочки и др. 0895/331-030 [11, 2]

БОИ, МАЗИЛКИ

ШПАКЛОВКА, БОЯ, обръщане врати и прозорци - тел. 0885/544-025 [11, 8]

ИЗОЛАЦИИ

АЛПИНИСТИ, СКЕЛЕ - 0898/907-400.

АЛПИНИСТИ - 0899/321-190

ВЪТРЕШНИ И външни изолации със скеле - 0896/655-839.

КОМИНИ

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОЧИСТВАНЕ на комини - отгоре и отдолу. ПО ВСЯКО ВРЕМЕ - справки на тел. 0897/704-502.

КОМИНОЧИСТАЧ ПО нова технология - 0896/658-774, 0898/538-938

КОМИНОЧИСТАЧ С опит. Чисти отгоре и отдолу. 50 лв. Антони. 0894/52-52-58.

ВИК

МАШИННО ОТПУШВАНЕ, Вик ремонти - 0887/680-034.

ВИК РЕМОНТИ и отпушване на канали - 0894/220-509 [15, 6]

РЕМОНТ НА ЕЛЕКТРОУРЕДИ РЕМОНТ НА д. електроуреди - 0899/439-467.

РЕМОНТ НА телевизори по домовете - 0888/279-846

ЕЛ. УРЕДИ поправам - 0894/220-509 [15, 6]

РЕМОНТ НА перални в Габрово - 0888/294-214

ПОЧИСТВАНЕ

ПОЧИСТВАНЕ НА апартаменти, къщи, мазета - 0877/738-156

ПОЧИСТВАНЕ НА двор, изхвърляне на боклук, събаряне на покриви, пренасяне на багаж. Изкупуване на желязо. Тел. 0893/921-083. [17, 12]

ПОЧИСТВАНЕ НА къщи, апартаменти, гаражи, мази. Собствен транспорт! 0889/531-853 [7, 3]

ПОЧИСТВАНЕ НА апартаменти и мази с наш превоз - 0898/917-699 [5, 1]

КОСЕНЕ

КОСЯ, ЧИСТЯ - 0889/531-853. [22, 3]

УСЛУГИ

РЯЗАНЕ, КАСТРЕНЕ на опасни дървета (АЛПИНИСТ) - 0884/942-942.

РЯЗАНЕ НА опасни дървета - справки на тел. 0895/055-221 [22, 17]

ОТОПЛЕНИЕ

НАРЯЗАНИ ДЪРВА - метрови, в чували - 0892/329-728.

„МГ-ЛЕС“ ПРОДАВА дърва за огрев - 0887/547-499, 0878/513-655.

НАЦЕПЕНИ ДЪРВА, разпалки. Безплатен транспорт. Незабавна доставка. 0895/252-686.

ДЪРВА ЗА огрев - 066/823-712, 0887/620-535, 0876/162-172.

СУХИ И сурови, нацепени дърва продава, 140 лв. 0895/752-838

НАЦЕПЕНИ, СУРОВИ и сухи дърва 140 лв. - 0896/183-637

ДЪРВА В чували и разпалки. Безплатна доставка. Тел. 0884/709-093.

ДЪБОВИ ЗА огрев - нацепени, разпалки, с безплатен транспорт, се продават на тел. 0877/471-466.

ДЪРВА ЗА печки и камини за 140 лв. се продават на тел. 0876/583-472.

БУКОВИ ДЪРВА - нарязани и нацепени, разпалки. Безплатен транспорт. Тел. 0877/191-102.

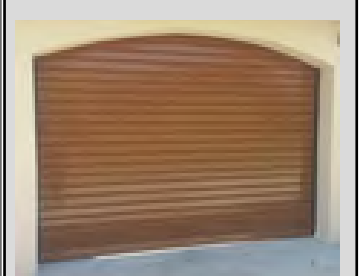
ДЪРВА ЗА огрев - нарязани и нацепени, се продават на тел. 0876/437-140.

НАРЯЗАНИ И нацепени дърва - бърза доставка, се продават на тел. 0877/108-825.

НАРЯЗАНИ И нацепени букови и дъбови дърва се продават на тел. 0876/839-779.

ДЪРВА ЗА огрев - метрови, нарязани и в чували - справки на тел. 0877/69-04-78. [33, 3]

ЩОРИ

ЕТ „КАСТЕЛО“ - ЩОРИ - външни и вътрешни, ВРАТИ - блиндиращи, входни, автоматични гаражни, РОЛЕТКИ - охранителни, ДОГРАМА - алуминиева, PVC, БАРИЕРИ - автоматични - справки на тел. 066/87-04-89, 0888/255-318

ИМОТИ ПРОДАВА

ДВУЕТАЖНА КЪЩА в с. Добромирка - 19 000 лв., се продава на тел. 0885/168-782 [33, 25]

ВИЛА В село Ангелов - 40 000 лв., се продава на тел. 0885/168-782 [33, 25]

КЪЩА В с. Добромирка - 15 000 лв., се продава на тел. 0885/168-782 [33, 25]

ЕТАЖ ОТ къща в гр. Дряново - 25 000 евро, се продава на тел. 0884/796-221 [33, 25]

КЪЩА В с. Дамяново - 30 000 лева, се продава на тел. 0884/864-445 [33, 25]

ИМОТИ КУПУВА

ИМОТИ ТЪРНОВГРАД търси за свои клиенти къщи в селата в област Габрово - 0895/476-397

ПЛЕВНЯ ИЛИ къща, стара - за материалите, купува 0895/752-838

ЕРОТИКА

ЕРОТИЧЕН МАСАЖ - 0894/277-849. [21, 10]

Обявите за РАБОТА предлага/търси и ПРЕВОЗИ - четете на стр 2

Всеседмичник за общините Габрово, Севлиево, Трявна, Дряново
Весту 5300 Габрово, ул. "Отец Пауций" № 2,
 www.stovesti.info; e-mail 100vesti@stovesti.info
 Издание на ИК "Колонел" ООД, първият брой на "100 весту" излиза на 7.01.1992 г.
 Управител и главен редактор: Иван Господинов - 0887/611-753
 Дежурен редактор, реклама, обяви: Димка Господинова - 0889/227-805
 Технически редактор: Бояна Пенчева - 0888/261-847
 Репортери: Стефка Бурмова - 088/666-7532. Женина Денчева - 0886/210-426,
 Вела Лазарова - 0897/227-275, Светозар Гатев - 0878/860-440
 Коректор: Стефка Бешева - 0889/517-920
 Рекламен сътрудник: Светла Савова - 0888/428-906
 Счетоводство: Светослав Константинов - 0894/608-218
 Юрид. съветник: Евгени Попов - 0888/339-070
 Web дизайн: Димитър Иванов Господинов. Печат: ПК "Полипрес" - 066/810-920
 ISSN: 100News
 Всички права запазени. Позоваването на "100 весту" е задължително!

ЖИВОТНИ ПРОДАВА
ДВА ПРЪЧА продава тел. 0885/843-524 [1, 1]

ВЕЛСКОСТОПАНСКИ
ОБОРСКА ТОР продава 0897/291-482 [33, 29]
ОБОРСКА ТОР - 4 лв./чувала, с транспорт - 0878/650-456 [22, 4]

ПРОДАВА РАЗНИ
ДОМАШНИ ЕЛЕКТРОУРЕДИ и телевизори - 0899/439-467
ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩИ ОТОПЛITELНИ печки - 0899/439-467

ПРОДАВА МАШИНИ
ВЕНТИЛАТОР ЗА димни газове за пелетна камина тип FL150020Y-01, за 100 лева продава 0887/611-753 [20, 10]

ДИСПЛЕЙ ЗА камини

ни „Голдънфайър смарт“ - GF Touch - 200 лева, 0887/611-753 [23, 9]

МОТОР-РЕДУКТОР, ВЪТРЕШЕН, за пелетна горелка 21K6GN-с, НОВ, за 150 лева продава 0887/611-753 [30, 5]

АСИНХРОНЕН МОТОР GGM -25W 1250rpm 80x80mm, ID K8IG25NC с редуктор GGM -K8G200B 80x80mm 6.3 оборота, подходящ за шнек на пелетна горелка, нов, за 200 лева продава 0887/611-753 [30, 9]

АВТОЧАСТИ/МАГАЗИНИ

ОРИГИНАЛНО РАДИО с навигация за Тойота РАВ4 2014-2018 г. Тъчскрийн, навигация ТОМ-ТОМ, перфектно. цена 350 лева - 0887/611-753 [15, 10]

АВТОМОБИЛЕН ТЕЛЕВИЗИОНЕН тунер Navlinkz DVB-LINK51, двоен Dual DVB-T банд, DVB-T MPEG2 и MPEG4 (HD). Интегриран порт USB 2.0 за възпроизвеждане на аудио и видео файлове до 2TB (FAT32 и NTFS), отличен, за 300 лева продава 0887/611-753 [12, 9]

СКРАП, СТАРИ

АВТОМОБИЛИ
КОЛИ, БУСОВЕ, камини за части и скрап - 0888/280-357

МОТОРИ/ВЕЛОСИПЕДИ

ПЛАНИНСКИ ВЕЛОСИПЕД CROSS, 21 скорости, добро състояние, продава за 200 лева - 0887/611-753 [12, 9]

ПЪТНА ПОМОЩ

ВАЙКАР РОУД АСИСТЪНС - денонощна пътна помощ - 0999/009-008.

АВТОМОБИЛИ

ПОД НАЕМ
VAIKAR RENTACAR отдава автомобили под наем - справки на тел. 0999/009-008

Текущите обяви излизат всеки ден в сайта на в-к "100 весту" www.100vesti.info

По следите на индианските цивилизации - Мексико и Гватемала

продължава от страница 1

Върху дървените трегери на вратата, която води към светилището на върха на Храм IV, е отбелязано властването на Yik'in Chan K'awil, наследник на споменавания вече велик владетел Jasaw Chan K'awil.

едната от които е била предназначена за астрономически наблюдения. Най-важната структура в комплекса е Голямата пирамида (La Gran Piramide), висока 30 м. Тя има квадратна основа и стълби на всяка от четирите страни.

(Templo V). Според някои източници, той е първият голям храм, построен в Тикал около началото на VII в., но трябва да признаем, че информацията за него е много противоречива. Представлява погребална пирамида на още неидентифициран владетел и е втората по височина структура в Тикал – 57 м.

Няколко пъти в този брой споменавах за големия мезоамерикански град Теотиуакан. Много

че е настъпила много голяма суша, която ги е принудила да потърсят ново място, за да продължат съществуването си. Суша в дъждовна гора? Навярно някои, както и аз в началото, ще си зададат този въпрос. Да, валежите са много, но са непредсказуеми като време и понякога закъсняват, което може да предизвика дълготрайна суша, която проваля реколтата от земеделски култури, а това

Голямата пирамида (La Gran Piramide) на площада Mundo Perdido

Templo IV

Дървените стълби, водещи към Templo IV

Церемониална сграда на южната страна на Plaza de los Siete Templos

Четири от седемте храма на Plaza de los Siete Templos, гали името на площада

Поглед към джунглата от Templo IV. Над нея се издига Templo III (сградата на снимката), а зад него в ляво се забелязват Templo II и Templo I

факти сочат, че той е играл съществена роля в живота и политиката на Тикал. Твърди се, че Теотиуакан е имал посолство в Тикал още през 200 г. По-късно, към края на IV в., Тикал е завладян от Теотиуакан, който поема управлението над победения град. По всяка вероятност новите владетели са се държали сравнително толерантно към местните жители, някои от тях са сключвали брак с жени от победената династия на Тикал. По този начин в потомците на новите владетели започва да тече и маянска кръв. Тикал по-скоро става съюзник на Теотиуакан и на свой ред предприема агресивни действия спрямо своите съседи като значително разширява територията си. Към VII в. присъствието на Теотиуакан в Тикал и другите градове на майите вече е едва забележимо. Владетелите на Тикал Jasaw Chan K'awil и неговият наследник Yik'in Chan K'awil продължават завоевателната политика и установяват твърда власт над целия регион около Тикал до езерото Petén Itzá.

След като съществува повече от десет века, Тикал изведнаж е бил оставен от майите. Защо такава мъгъща и цветуща империя е била напусната без обяснима причина от своите жители? Този въпрос си задават много изследователи, но досега не са намерили задоволителен отговор. И за Тикал, както и за други загадъчно изчезнали градове, някои предполагат,

води до сериозна заплаха от глад.

Аз съм омагьосан, развълнуван и объркан от това, което видях в Тикал. То е най-внуши-

телното, най-стойността от всичко, което съм виждал в старите градове на майите, а вече съм бил в най-важните от тях. И мога да изкажа убеждението си, че Тикал в известна степен

е подценен. Когато се говори за велики градове на майите, обикновено се споменават Чичен Ица, Паленке, Тикал, Ушмал. Естествено има и много други като Едзна, Тонина, Калакмул, Яшчилан,

Каба, Тулум, Бонампак, Шунантунич (Белиз), и още. Но аз си задавам въпроса защо Тикал не е сред Новите Седем чудеса на света? Моето скромно мнение е, че той го заслужава повече от Чичен Ица. Мисля, че и отговорът е достатъчно ясен.

Определянето на Новите седем е станало с гласуване по телефона и в интернет, а явно гватемалските граждани не са били достатъчно активни, защото Тикал не е дори и в следващите 16 претенденти, които не са класирани (нашите Белоградчишки скали са на петнадесето място между тях). А дори и да са били активни, не са могли да се преборят с многократно превъзходещите ги по брой жители на Мексико (15 милиона в Гватемала срещу 125 милиона в Мексико). Поне за мен, Тикал е сред най-впечатляващите чудеса на света!

Напуснах Националния парк около 30 минути преди времето, обявено за обратното пътуване. Заложих се на определено място и зачаках. В последвалите минути получих много предложения за пътуване до Флорес с различни автобуси и микробуси. Когато казвах, че имам платено пътуване с друго превозно средство, една от дамите, отправила ми покана, ме попита: „А билет имате ли?“ Билет нямаш и й го казах. Отговорът ми предизвика подигравателното й пожелание „Ами чакайте си!“

Дойдоха и двете момичета, с които бяхме пътували дотук, а в указания час пристигна и нашето Colectivo. Шофьорът беше ни запомнил и ни поздрави приятелски. Потеглихме. И обратният път се разви по подобен сценарий, но малко по-спокоен и връщането ни отне по-малко време.

продължава

В четвъртък

Връщам се по една от пътеките, която води към Храм III, за да поема на юг, към друга важна зона в града. Това е Площадът на Голямата пирамида (Plaza de la Gran Piramide), наричан още Изгубения свят (Mundo Perdido). Последното име е дадено от археолозите на Пенсилвания, които са изиграли най-голямата роля в проучването на Тикал. Площадът е голям церемониален комплекс, състоящ се от пирамида и три храма. В началото комплексът е бил повлиян от Теотиуакан, големият индиански метрополис, близо до сегашната столица Мексико Сити. От него той е заимствал и строителния стил „наклонена дъска“ („talud-tablero“) при изграждане на пирамиди, чрез който се коригира хоризонталното и вертикалното разпределение на натоварването. Предполага се, че за определено време е бил и царски некропол. Съвсем нови разкопки, направени през 2021 г. на юг от комплекса, са разкрили по-малка реплика на Цитаделата (La Ciudadela) в Теотиуакан, което навежда на мисълта за стремеж към по-тясно приобщаване на Тикал към културата на Теотиуакан. Комплексът е на площ 60 декара и е имал 38 сгради,

На изток от Голямата пирамида е Площадът на седемте храма (Plaza de los Siete Templos). Той представлява правоъгълен площад с площ от 25 декара, заобиколен със сгради от трите му страни, а на четвъртата, северната страна, се намират уникално за цяла Мезоамерика игрище за пелота, състоящо се от три отделно обособени части, разделени една от друга чрез малки сградни структури. Самите седем храма, които дават името на площада, са разположени на източната му страна. Те представляват един голям храм в средата и по три по-малки от двете му страни.

Продължавайки на изток, минавам покрай табела, указваща, че тук се намира Южния акропол, но той още не е разкрит. Според изследванията той се състои от квадратна основа, поддържаща седем пирамидално разположени платформи. На четирите страни на най-горната от тях има правоъгълни дворци, които заграждат висока пирамида. И ако цялата тази конструкция може да се види, тя би представлявала една от най-величествените и красиви структури тук.

Обиколката ми завършва при Храм V

Templo V

